

Telegrafulu este de dóna ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditor'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adreseate cátra espeditor'a. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celalalte párti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Insetatele se platescu pentru întâ'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dón'a óra cu 5 1/2, cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2, cr. v. a.

Nr. 2113.

Incunoscintiare.

Esamenele de cualificatiune atátu pentru *candidatii de preotia*, cátu si pentru *invetiatorii dela scólele poporali si capitali normali* se voru tiené si in anulu acest'a dela 25—31 Augustu cal. nostru.

Ceea ce prin acést'a se aduce la cunoscint'a publica spre sciintia si orientare cu acelu adausu, ca cei ce dorescu a se insinuá la depunerea acestoru esamene au a-si substerne la consistoriulu archidiecesanu pâna la 1 Augustu a. c. petitiunile lor instruite in intielesulu regulamentelor aduse de sinodulu archidiecesanu din an. 1873 (a se vedé actele sinodului archid. 1873 pag. 157 si 162).

Sabiu din siedint'a consistoriului archidiecesanu tienuta in 15 Iuliu 1875.

Nr. 1522./Scol.

Cátra toti inspectorii districtuali si invetiatorii dela scólele confessionali gr. or. din archidieces'a Transilvaniei.

Venerabilulu sinodu archidiecesanu din anulu acest'a, in siedint'a a VII din 26 Aprile a. c. sub nr. prot. 48 (actele sinodali, 1875. pag. 46, resp. 124) primindu proiectulu Consistoriului archidiecesanu pentru infiintierea cursurilor supletórie invetiatoresci a adusu unu regulamentu specialu pentru aceste cursuri constatatoriu din 9 §§, si enunciandu pentru fiesce-care invetiatoriu obligamentulu de a cercetá cursurile supletórie pentru cualificarea sea ulterióra pedagogico-didactica a designatu cá locuri centrali pentru cursurile supletórie: Sabiulu; Alb'a-Iuli'a; Dev'a; Idicelu, Cojocn'a; Brasiovulu; Sighisiór'a; Abrudulu; Fagarasiulu si Deesiulu; standu in vo'ia fiesce cáru'ia invetiatoriu a concurge la ori-care din aceste locuri centrali.

De obiecte pertractande la aceste cursuri s'au designatu (§. 4.) a) computulu cu mesurile metrice; b) metódu scrierei si cetirei; c) principiile pedagogice pentru sustinerea disciplinei scolare. In órele libere se voru face deprinderi in cantári si gimnastica. —

Deci in esecutarea conclusului sinodalu nr. protoc. 48. consistoriulu archidiecesanu afla de bine a dispune pre bas'a regulamentulu din cestiune urmatórele:

a) cursurile supletórie se voru incepe in anulu acest'a la 1 Augustu si se voru incheiá in 18 Augustu a. c. cal. vechiu, — aflandu-se consistoriulu archidiecesanu din impregiurári neprevédute silitu a face in privint'a acést'a o mica abatere dela terminulu indicatu in § 3. alu regulamentulu.

b) De conducatori ai acestoru cursuri se designéza:

1. Pentru Sabiu, parochulu si profesorulu de cantári la institutulu archidiecesanu pedagogico-teologicu Dimitriu Cuntianu;
2. pentru Alb'a-Iuli'a, invetiatoriulu primariu dela scól'a capitala din Branu, Teodoru Popu;
3. pentru Dev'a, profesorulu gimnasialu din Bradu Georgiu Paráu;
4. pentru Idicelu, invetiatoriulu din Topliti'a Nicolau Reu;

5. pentru Cojocn'a, parochulu din Cojocn'a Teodoru Ciortea;

6. pentru Brasiovu, invetiatoriulu si directorulu dela scól'a capitala normala de acolo Georgiu Belissimusu;

7. pentru Sighisiór'a, invetiatoriulu si capelanulu de acolo Dimitriu Moldovanu;

8. pentru Abrudu, invetiatoriulu dela scól'a normala din Bradu Nicolau Aaronu;

9. pentru Fagarasiu, invetiatoriulu dela scól'a capitala normala din Brasiovu Dimitriu Cioflec;

10. pentru Deesiu, invetiatoriulu din Borgo-Prundu Iacobu Oanea.

c) Amesuratu insarcinárei din §. 6. alu regulamentulu sinodalu, consistoriulu archidiecesanu afla de bine a compune pentru conducatori cursurilor supletórie invetiatoresci urmatórea **Instructiune**, care pentru mai bun'a inlesnire se tiparesce intr'un'a cu circulariulu:

§ 1. Conformu § 3. din regulamentulu pentru cursurile supletórie invetiatoresci se deschide cursulu supletoriu pentru ulterióra cualificatiune pedagogico-didactica la 1 Augustu a. c. in modu solemn cu servitiu ddiescu seversitu de Protopresviterulu localu in biserica in fati'a poporulu. Cursulu va durá pâna la 18 Augustu a. c. st. vechiu.

§ 2. In diu'a deschiderei dupa servitiulu ddiescu, Protopresbiterulu localu, cá inspectoru districtualu, carele se insarcinéza in poterea §-lui 2 din regulamentu cu ducerea controlei generale a cursulu supletoriu, dupa cantarea: „Imperate cerescu“ va aretá prin'o cuventare corespundietórie scopulu cursulu; iéra conducatoriulu va face o espusetiune introductórie in materiile prescise in § 4 alu regulamentulu.

§ 3. Dintre cei mai buni invetiatori se alegu doi pâna in patru notari, cari impreuna cu conducatoriulu voru avé sa compuna raporte speciale despre obiectele pertractate in fia-care di. La compunerea acestor'a potu luá parte informativa si alti invetiatori, membri ai cursulu supletoriu.

§ 4. In dilele urmatórie afara de serbatori si dumineci se incepu órele cursulu la 8 óre dimineti'a si dupa média di la 3 óre in modulu urmatoriu:

Dela 8—9 principiile pedagogice pentru sustinerea disciplinei scolare; dela 9—10 metódu cetirei si scrierei propunere si conversatiuni teoretice; dela 10—11 eserctie practice din metódu cetirei si scrierei cu invetiatorii; dela 11—12 cantári.

Dupa média di dela 3—4 computu si mesurile metrice; dela 4—6 gimnastica.

Stá in vo'ia conducatoriloru a-si intocmi órele de mai susu intre marginile § 4 din regulamentu dupa mijlócele si impregiurári locale si dupa cum voru cugetá ca voru invinge mai in graba si mai cu succesu materialulu din obiectele prescise.

§ 5. Cursurile se incheia precum s'au deschisu cu solemnitate: mai întâiu cu servitiu ddiescu, dupa aceea cu o cuventare din partea comisariulu consistoriale, a conducatoriulu si déca se va insinuá si a unui'a din invetiatori.

Deodata cu incheierea se impartu si testimoniele prevédute in § 6 alu regulamentulu.

§ 6. Conducatoriulu voru duce control'a asup'a invetiatoriloru participanti la cursuri, spre care scopu li se trimitu dela consistoriulu archidiecesanu conspecte rubricate spre implere. Totu odata voru asterne consistoriulu indata dupa incheierea cursuriloru raporturile speciale, prevédute in § 3

alu acestei instructiuni, si conspectele pre lángra o comitiva opinatórie din partele.

d) Parintii protopresbiteri, cá inspectorii districtuali de scóle suntu insarcinati a medilocí pre la crestini nostri, séu si la alti binevoitori crestini din locurile designate pentru cursurile supletórie, cá sa dea invetiatoriloru participanti la acelea cuartire, iéra la cei'a-lalti crestini din tractu, cá sa le inlesnéca caletori'a invetiatoriloru la cursuri si indereptu; spre ajungerea acestoru mijlóce fia-care invetiatoriu e datoriu numai decátu a se insinuá la protopresbiterulu seu si a se dechiará ca la care din numitele locuri centrali pentru cursuri voiesce a merge.

Totudeodata se voru ingrigí PP. protopresbiteri, cá spesele cursuriloru supletórie sa le supóte conformu § 9. din regulamentu baremu pe jumetate comunele bisericesci singuratece, spre care scopu sa se reparteze pe fia-care comuna o suma óre-care in proportiune cu starea materiale a ei, si banii incasati sa se tramita pre lángra o consemnaré protopresbiterulu consermentu alu loculu centralu pentru cursuri, carele in contielegere cu conducatoriulu cursulu va face socotél'a, asiá cá fia-care invetiatoriu participante sa capete cá ajutoriu câte 40 cr. pe di, iéra conducatoriulu câte 1 fl.

e) PP. protopresb. respectivii ai locuriloru centrali pentru aceste cursuri numai decátu dupa primirea acestui cerculariu sa faca aretare incóce, ca afla-se la loculu centralu respectivu aparate metrice, séu nu, si ca nu le-arú poté capetá dela vre-o scóla invecinata spre intrebuintiare? pentru cá in casulu alu doilea sa li se procure de aici, asiá cá la inceperea cursulu sa fia acelea dejá acolo.

f) Consistoriulu archidiecesanu doresce si recomanda, cá si preotimea archidiecesana sa se intereseze de aceste cursuri supletórie, si sa iee parte activa la acelea in numeru cátu mai numerosu, pentruca cá directori locali de scóle e ne aparatu de lipsa a se initiá si dens'a cátu mai bine in afacerile interne ale scóleloru nóstre si preste totu in instructiune.

g) PP. Protopresbiterii concernenti si conducatoriulu cursuriloru se indatoréza a fi cu tóta priveghierea, cá invetiatorii sa se póte sub tóta durat'a cursuriloru amesuratu chiamarei lor, cu tóta onestitatea.

h) Conferintiele invetiatoresci anuali nu se voru mai tiené in anulu acest'a deosebitu, ci se suplinescu prin aceste cursuri supletórie.

In fine consistoriulu archidiecesanu nu póte a nu trage atentiunea inspectoriloru districtuali, directoriloru locali, invetiatoriloru si tuturor, cari dorescu infflorirea si inaintarea invetiamentulu poporalu in scólele nóstre confessionali, asup'a acestei institutiuni binefacatórie, si acépta dela intregu poporulu nostru credinciosu a o spriginí cu tóta caldur'a, dándu totu sucursulu potintiosu pentru inlesnirea tienerei acestoru cursuri supletórie invetiatoresci, cari fára indoiéla voru contribuí fórté multu la ameliorarea instructiunei poporali.

Sibiulu din siedint'a Consistoriulu archidiecesanu, cá senatu scolariu tienuta in 15 Iuliu 1875.

In absentia Escelentiei Sele Dluu Archiepiscopu si Metropolitu

Nicolau Pope'a m./p.
Archim. si Vicariu archieppescu.

Foile unguresci se nesuescu a dovedi, cátu de nepracticabila este centralisatiunea pentru Ungari'a. „P. Ll.“ dela 25 Iuliu d. e. ocupandu-se in detaiu cu cestiunea acést'a, sustiene, ca nu numai consideratiunile de principiu si directiunea traditionala a natiunei, ci si poterile intelectuali si materiali impedece centralisatiunea, in intielesulu deplinu alu cuventulu Centralisatiunea esecutata consecuentu recere unu aparatu, care adi cu greu se póte prócurá. Sistemulu acest'a cere o complicatiune a instantieloru si macaru ca ofere administratiunei neinfluintiate garantii insemnate, totusi increderea intr'ensulu e conditiunata de regimintulu riguros alu directiuniloru si alu dregatoriiloru de controla cari dupa compositiunea loru trebuie sa se radice preste instantiele subordonate intr'unu modu impunetoriu. In Austri'a d. e. stau preste comisariatele si capitanatele cercuali cele siepte-diece locotentii, fia-care dint'r'aceste este unu statu in statulu administratiunei, in frunte cu dignitarii sei cu o tabera de consiliari, referenti si concipienti cá puteri lucratórie. Ce insemnate politica au aceste locotentii, ba chiaru si personalulu lor, ni demustra locotentiele din Lemberg, Prag'a, Zara si in parte din Gratiu. Si cáte poteri birocratece si bine instruate nu cere acestu sistem.

Inchipiésca-si cine-va acum unu asemene sistemulu pentru Ungari'a! In tempulu absolutismulu, cându Ungari'a, Transilvani'a si Banatulu timisianu erau impartite in siepte locotentii, oficialii acestui sistemulu erau cu deosebire straini. Sa cugetámu mai departe ca centralisatiunea unilateralu a statulu recere si in prim'a instantia municipale unu aparatu mai estinsu. Indata ce se stergu comissiunile selvguvernamentale si barbatii de incredere, remane unu scheletu mancu de organe singuratece. Acestea nu voru poté decide pre responsabilitatea loru personale agendele mai insemnate. Vicecomitele, séu cum se mai numesce siefulu centralu, nu se va incumetá a resolví cá instantia de apelatiune in persona singula casurile controversate din dreptulu de administratiune, nice ca i s'aru poté iertá acest'a; astu-feliu s'aru recere afara de personalulu de conceptu alu notariatulu inca unu óre care numeru de oficiali cu oficie sistemisate in deosebi, cari in casuri eminente aru trebui sa decida cá asesori celu putieniu intr'unu colegiu de trei. Spesele voru fi indoitu de mari cá cele de adi, fára de aduce vre-unu folosu mai mare.

Cu totulu altfelu e centralisatiunea relevata de noi. Aici se lucra de organizarea selvguvernamentulu, de unu modus vivendi pentru interesele reali ale poporatiunii sub sistem'a decentralisatiunii administrative. Deosebirea intre senguratecele partide e mai multu cuantitativa, de cátu unu contrastu principialu internu. In Ungari'a abiá mai esista vre-unu a. n. municipalistu, care n'aru recunósce ca domnirea ideí de statu in tóte paturile administratiunii precum si o controla buna de statu este o necesitate. Cu atátu mai putieniu avemu vre unu centralistu, care sa-si cugete unu sistemulu de administratiune manuatulu numai prin oficialismulu permanentu fára concursulu societátii. Intre factorii ambelor partide nu esista unu contrastu principialu.

În respectul administrațiunii dăm preste două aparțințe cari deciu, deca e îndreptățit unu s'eu altulu dintre aceste două contraste. Cea dintâiu e, ca factorii selvguvernamentului, cari sunt cetățienii neaternatori de guvernulu statului, se imputineza din di in di si ca elementele selvadministrațiunii devinu din ce in ce mai necapabili. A două aparțința e, ca corpulu esistente alu oficialiloru municipalu nu scie paralisa acest'a disolutiune. Trebuie dara sa conservamu samburele vitalu, sa *restringemu*, inse sa aprofundamu totu odata cercurile selvguvernamentului. Corpulu oficialiloru, care e organismulu, sa-i damu sistemulu de nervi, care sa dea vietia activa acestui organismu, fara de a ne tiené orbisii de prejudetie.

Actu aditionalu.

Pentru a dá traficului districtelor fruntarielor respective inlesnirile reclamate de trebuintele comerciului dilnicu, cele două inalte pârti contractante au convenitu asup'a celoru ce urmèza :

1° Voru remane libere de ori-ce dreptu de vama la importatiune si esportatiune prin fruntariile Austro-ungare si române in Austro-Ungaria si in Romania :

a) Tôte cantitãtãle de marfuri, alu cãroru dreptu de împlinitu nu se urca la cif'rã totalã de doi cretãri v. a. s'eu $\frac{5}{100}$ din francu.

b) Ierba, fenu, paie, frunze, fenu pentru ambalagiu si pentru astupatu, plante furagere, trestie de mare si trestie ordinaria, plante vii (butaci de vie) cereale in bóbe s'eu in spicuri, plante leguminóse, canepa si inu, ne batute, cartofi ;

c) Stupi cã albine vii ;

d) Sãnge de animale ;

e) Lapte dulce si lapte batutu ;

f) Carbuni de lemnu, de pamentu, turba, carbuni de turba ;

g) Pietre pentru claditu si de cioplitu, pietre pentru pavaju si pietre de móra, pietre ordinarie pentru ascutitu, gresii ordinarie pentru cose si seceri, tôte pietrile s'eu taiate s'eu netaiate — dara nici cioplite nici taiate cadratu — sgura, petrissi, nesipu varu si ipsosu crudu, marga, argilu, si in generalu ori-ce feliu de pamentu ordinariu, care servã pentru facerea caramidiloru, óleloru, pipeloru si vaselor ;

h) Caramidile ;

i) Taritiele, fain'a de rapitia si alte resturi de fructe tescuite si uscate si de sementia oléginósa ;

j) Cenusie vegetabila s'eu de carbuni de pamentu, gunoiu pentru ingrasiatu pamentulu, lichidu turbure de vinu, lavuri, orzu coptu in coptoriu pentru bere, coji de fructe, balagure, sfarematuri de pétra s'eu de huma, lavuri de aur s'eu de argintu, pamentu de morcila ;

k) Pãne si faina in cantitate de 10 chilog.

Carne própseta „ „ 4 „

Branza „ „ 2 „

Untu própsetu „ „ 2 „

2° Voru remanea asemenea libere de ori-ce dreptu de vama la importatiunea in Austro-Ungaria prin fruntariile austro-ungare si române, precum si pre Dunare prin tôte porturile acestui fluvii, atãtu din Romania cãtu si din Austro-Ungaria, cerealele in generalu, productulu alu pamentului Romaniei.

3° Vinurile de ori-ce feliu, productulu pamentului Austro-Ungariei, importate in Romania prin cãile aretate in articolulu precedentu, voru platí la intrarea loru in Romania, s'eu in butóie s'eu in butili, unu dreptu ad valorem de $5\frac{1}{2}$ la suta.

Vinurile Romaniei voru intrã prin tôte fruntariile Austro-Ungariei neplatindu, fia in butóie, fia in butili, de cãtu drepturile de intrare acordate natiunii celei mai favorisate, fara

cã positiunea loru de astali sa nu fia in nici unu casu agravata.

4° Voru fi scutite de drepturile de vama de importatiune si de esportatiune si se voru bucurã de liber'a trecere afara de cãile vamale, animalele de munca, instrumentele agricole, mobilierulu si lucrurile ce tieranii domiciliati la marginile fruntarielor, voru importã s'eu voru esportã prin lini'a vamala pentru lucrãrile loru agricole s'eu prin schimbarea domiciliului loru.

5° Animalele vii, importate dintr'unu teritoriu pre celalaltu, nu voru platí reciproc, la intrarea loru, de cãtu drepturile de importatiune cari suntu s'eu voru fi percepute in Austro-Ungaria in comerciulu de fruntarie, conformu stipulatiuniloru tractatelor incheiate in acestã privintã cu natiunile cele mai favorisate.

6° Fainile si farinósele alimentarie, produsu alu industriei Austro-Ungariei, voru fi libere de ori-ce dreptu de vama la importatiune in Romania prin frontierele austro-ungare si române, precum si pre calea Dunarei prin tôte porturile acestui riu.

7° Productele pamentului proprietãtiloru supusiloru celoru două inalte pârti contractante care s'aru gasi despartite prin lini'a fruntaria austro-ungara si romãna de locuintie si ferme, voru fi scutite de drepturile de intrare si esire cãndu se voru transportã in aceste cladiri (locuintie s'eu ferme).

Concesiunile cuprinse la nr. 1 si la nr. 4, suntu cu tôte acestea limitate pentru locuitorii unui locu de a lungulu fruntariei care nu aru trece in Austro-Ungaria si in Romania distanti'a de 10 chilometri.

8° Cele două inalte pârti contractante se voru întielege asup'a precautiuniloru si mesuriloru de luatu pentru a puté acordã unor localitãti, unde se va crede de trebuintã, liber'a trecere afara de cãile vamale a obiectelor cari suntu scutite, in Austro-Ungaria si in Romania, de drepturile de vama atãtu la intrare cãtu si la esire, conformu legiloru si regulamentelor fia-cãrei'a tieri.

Protocolu finalu.

In momentul de a procedã la semnatur'a conventiunii de comerci, incheiata astadi intre Austro-Ungaria si Romania. Plenipotentiarii subsemnati ai guvernului M. S. Imperatulu-Rege si alu guvernului A. S. Principele Romaniei au facutu, in privintã articoleloru mai josu mentionate din acestã conventiune, reservele si declaratiunile urmãtorie :

Art. I. Prin cuvintele „bunuri imobile rurale“ inserate la ultimulu aliniatu alu art. I, nu s'a întielesu a se esclude casele si constructiunile de ori-ce feliu stabilite pre aceste bunuri imobile rurale si care suntu de o potriua supuse aceleasi restrictiuni.

Se întielege in acelasu tempu, intre cele două pârti contractante, ca prin dispositiunea acestui articolu nu s'a voit u a se derogã la drepturile fia-cãru guvern u de a luã prin legi si regulamente tôte mesurile necesarii de politia si de sigurantia, si mai cu sêma acelea relative la stabilirea ori-cãru individuu in o comuna rurala cu autorizatiunea numai a consiliului municipalu ; totusi aceste legi si ordonantie nu voru puté impedecã in nici unu modu libertatea de comerci si nu voru trebui sa atingã drepturile si privilegiile stipulate reciproc prin conventiunea de fatia in favórea natiuniloru celoru două tieri.

Art. II. Plenipotentiarulu romãnu declara ca guvernulu seu are intentiunea de a revocã, in celu mai scurtu tempu si inainte de esecutarea acestei conventiuni, regulamentulu care cere astadi cã acel'a care trece frontier'a sa aiba asup'a lui óre-care suma de bani.

Art. IV. Este bine întielesu ca prin dispositiunile acestui art. IV cele

doúe inalte pârti contractante nu întielegu de locu a derogã la restrictiunile facute de ultimulu aliniatu alu art. I in privintã dreptului de a dobandi si posedã bunuri imobile rurale.

Art. VII. Tarifulu conventiunãlu actualmente in vigóre in Austro-Ungaria componendu-se din tarifele speciale anecstate la tractatele de comerci incheiate de Austro-Ungaria cu Francia la 11 Decembre 1866, cu Itali'a la 23 Aprile 1867, cu Uniunea vamala a Germaniei, la 9 Martie 1868 si cu Marea-Britania la 30 Decembre 1869, remãne întielesu ca, in urma principiului natiunii celei mai favorisate, de care se bucura Romania in virtutea conventiunii de fatia, ea va participã in tôte beneficiile consecin-tiile si modificatiunile cari aru rezultã din o schimbare ulterióra a acestor tractate si tarife speciale.

Art. IX. Ambele inalte pârti contractante s'au invoitu de a intruni, indata dupa ce se va incheiã conventiunea de fatia prin schimbarea ratificatiuniloru, o comisiune mixta care va fi insarcinata a complectã, in tempu de patru luni, tarifulu conventiunãlu despre care s'a vorbitu in art. IX si X, atãtu pentru drepturile de importatiune cãtu si pentru acelea de esportatiune.

La casu cãndu comisiunea nu se va întielege in acestu tempu, se va procedã indata dupa acest'a, pentru art. neregulate, la elaborarea unui tarifu specificu pre piciorulu unui dreptu ad-valorem de 7%, luãndu de basa valoare austriace si ungare din tabloulu de comerci austro-ungaru pre anulu 1873 si adaugite cu 15%. Acestã lucrare se va seversi in 15 dile.

Este convenitu ca cuvintele „cuprindendu-se si drepturile aditionale“ dela alin. 2, nu se refera de locu la cestiunea aciselor in Romania, care este regulata de art. XXI alu conventiunii.

Este asemenea convenitu ca libertatea de comerci nu va puté fi nici odata impedecata de nici o dispositiune de monopolu s'eu alt'a, care aru puté fi in contradictiune cu dispositiunile conventiunii de fatia si mai alesu cu cele din art. V. si XXI.

Art. XIII. La casu de trebuintã, cele două inalte pârti contractante se voru întielege impreuna asup'a marfuriloru pentru care necesitatea de a se cere certificate de origine a fi demonstrata.

Art. XVIII. Relativu la alin. b. dela art. XVIII, se întielege ca pentru tôte vitele cari nu se intorcu, afara de acelea cari aru muri in tempulu pascutului, se va platí, la întórcerea turmeloru, drepturile de importatiune respective.

Art. XX. In interesulu comerciului, plenipotentiarii austro-ungaru si romãnu esprima dorintã ca birourile vamale austro-ungaru si romãnu sa trateze pre cãtu se póta simultaneu marfurile supuse operatiuniloru loru.

Cãtu despre stabilirea birouriloru mixte de vama, cele două inalte pârti contractante voru cadea de acordu asup'a principiiloru de adoptatu in acestã privintã. Cu tôte acestea se întielege de acum ca aceste principii nu voru puté fi altele de cãtu cele cuprinse in tractatulu de comerci si de vama incheiatu intre Austro-Ungaria si uniunea vamala a Germaniei la 9 Martie 1868.

Art. XXI si XXII. Dispositiunile acestoru articole nu atingu intru nimic drepturile comunelor de a pune tãce asup'a beuturilor si licuideru, comestibileloru, combustibileloru furagelor si materialeloru la intrarea loru in comuna, chiaru cãndu aceste articole nu aru avé similarie in Romania.

Cu tôte acestea, aceste drepturi nu voru puté fi superióre tãceloru celoru mai radicate prevediute de legile romãne astadi in vigóre. Mac-

simumulu drepturiloru despre care este vorb'a in acestu casu este regulatu de legile romãne :

Din 29 Novembre 1871 nr. 262 ; Din 14 Februaru 1875 nr. 328 ; Din 14 Februaru 1875 nr. 330 ; Din 19 Februaru 1875 nr. 376 ; Din 25 Februaru 1875 nr. 420 ; Din 25 Februaru 1875 nr. 421 ; Din 26 Februaru 1875 nr. 425 ; Din 20 Martie 1875 nr. 588 ; Din 20 Martie 1875 nr. 589 ; precum si prin art. 84 din legea dela 25 Novembre 1871.

Art. XXIV. S'a convenitu ca deca proiectulu de lege in cestiune nu aru obtiené asentimentulu camereloru, guvernulu M. S. Imperatulu-Rege sa nu fia de locu legatu prin articolulu de fatia.

Art. XXVI. Plenipotentiarii austro-ungaru si romãnu recunosc ca drepturile aditionale prevediute cá esceptiune la principiile enunciate la art. XXVI nu potu autorisã pre guvernulu Princiãru a introduce modificatiuni cari aru grevã marfurile s'eu vasele cu unu dreptu óre-care superioru tãceloru indicate in articolulu in cestiune.

Presentulu protocolu, care va fi consideratu cá aprobatu si sanctiunatu de cele două guverne fara alta ratificatiune specialã, prin simplulu faptu alu schimbãrei ratificatiuniloru pentru conventiune, la care se raportèza a fostu dresatu in indoitu esemplariu.

Vien'a la 22 Iunie 1875.

(Signé) (L. S.) *Andrassy.*

(Signé) (L. S.) *G. Costaforu.*

Societatea geografica romãna.

Procesu verbalu alu siedintiei solemne de inaugurare din 15/27 Iunie 1875 sub presiedintã Inaltinei Sele Domnitoriului.

La 5 óre dupa amédi M. Sea Domnitoriulu sosindu la palatulu Academiei, a fostu intimpinatu de d. ministru de culte si instructiune publica si de biroulu societãtiei.

Mari'a Sea Domnitoriulu declarandu siedintã deschisa, d. secretariu generalu face apelu nominalu la care respundu 31 d. membri. . . .

Se da cetire procesului verbalu alu ultimei siedintie pregatitorie din 9/21 Iunie c. si se adopta.

D. secretariu generalu inmanéza Mariei Sele statutele definitive ale societãtiei.

Mari'a Sea domnitoriulu saluta pre membrii societãtiei cu urmãtoarea cuventare :

„Domniloru ! Salutandu societatea geografica romãna, a cãrei infintiãve indeplinesce un'a din vechile mele dorintie, bucuri'a mea este cu atãtu mai mare, cu cãtu suntu incredintiãtu ca lucrãrile ei voru fi de unu folosu nemarginitu pentru viitoriulu tieriei, a cãrei desvoltare economica si politica o urmãresce Europ'a cu unu interesu crescendu. Terenulu deschisu esplotãrei d-vóstra sciintifice este fórtu întinsu, si o munca de diecimi de ani va fi de trebuintã pentru a ajunge la esactitatea cunoscintiloru neapãrate in asemenea intreprinderi. Inse impartirea d-vóstra in sectiuni va pune o regula in lucrãri si le va simplificã.

„Sectiunea matematica si astronomica este chãmata a se pune in legatura cu aceea ratiea de admirabile cercetãri sciintifice, cari au cuprinsu si au ilustratu întregulu nostru globu terestru, si observãrile d-vóstra se voru puté esecutã cu succesu, indata ce ve-ti posedã instrumentele trebuincióse loru.

„Cu deosebitã placere vedu, ca mai multi din oficiarii nostri de statu majoru au intratu in societatea geografica si s'a inscris in sectiunea ei matematica. Dela zelulu si sciintiele dloru suntu in dreptu a asteptã ca voru esecutã in modu sistematicu ridicarea planului trigonometricu alu tieriei. Lucrãrile de triangulare, intreprinse anulu trecut u in judetiele Su-

ceav'a, Botosiani si Dorohoi, suntu unu inceputu bunu pentru acést'a. Sa sperámu ca in curendu cart'a de statu majoru a Moldovei se va terminá si aceea a Valachiei se va supune unei nóue prelucrári. Ele impreuna voru formá oper'a demna si frumósa a junelui nostru statu majoru.

„Mai usióra este sarcin'a sectiunei fizicale, cá un'a ce póte dejá dispune de óre-care materialu. Prin deosebitele cárti care inse ceru o prelucrare mai esacta si o completare in detaliuri, se potu ficsá aprocsimativu relatiunile orografice si idografice. Nu totu asiá de inaintati suntemu in atmosferografia si mai alesu in climatologie, cárei'a i s'a datu pâna acum prea putiena atentiune, de-si tocmai acést'a parte a sciintiei este din cele mai importante pentru o tíera, care aterna aprópe esclusivu de agricultur'a ei.

„De se facea mai de timpuriu observári si cercetári, nu s'aru fi pradatu atátea regiuni intregi de padurile loru si nu amu avé asiá de desu recolte nefavorabile. Déca nu se voru oprí cu tóta energi'a taerile de paduri, vomu vedé clim'a nóstra in curendu periclitata in modulu celu mai amenintatoriu. Devastarea paduriloru la munte séca isvórele, si produce surpári, devastarea loru la siesu usuca campiile si prefaca pamentulu roditoriu in pustie.

„Nu de mai putiena importantia suntu studiile zoologice, botanice si meneralogice cari potu avé cea mai simtita influintia asupr'a vietiei nóstre economice natiunale. Sa ve fia datu a deprinde tíer'a la ameliorarea raseloru nóstre animale si a planteloru nóstre de hrana. Sa ve fia datu a desgropá prin o buna harta geologica comorile ascunse in pantecele pamentului. Cum a fostu cu putintia, cá minele nóstre de metaluri, isvórele nóstre tamaduitóre sa ne fi remasu nóue si Europei aprópe necunoscute? Ca petroleulu nostru, care se póte mesurá cu celu pensilvanicu — cáci aci cá si acolo este in asiágradu inflamabilu, incátu se aprinde la simpl'a apropiere a unei flacári. — Sa nu fi facutu inca pre continentu concurentia celui americanu? Este de neaperauta trebuintia a ne gandí seriosu la executarea unei hárti geologice; prin o asemenea lucrare, societatea geografica si-aru asediá unu adevratu monumentu. Atunci in scurtu tempu sarea nóstra geme despre care nu se scie inca, déca se tiene de period'a triasica séu este de epoc'a terciara, cér'a de pamentu, chlibarulu nostru celu negru, straturile nóstre cu carbuni de pamentu, puciósa vediuta la suprafatia, marmur'a voru ajunge a fi cunoscute departe preste grani-tiele Romaniei.

„Sectiunea ethnologica va observá moravurile si datinile, traiulu si portulu poporului nostru din punctulu de vedere sciintificu si va puté, prin studiulu loru amanuntitu, sa faca comparati'a cu alte popóre.

„Cercetárilu archeologice, cari suntu dejá incepute cu multu zelu si cu bunu resultatu de cátra archeologii nostri, ne voru dá materialulu doritu pentru a descrie si a judeca starea culturalei nóstre celei mai vechi.

„Cum vedeti, domniloru, cámpulu activitáti d-vóstre este fórté intinsu si tempulu ce va mai remané in anulu acést'a prea scurtu. Va fi totusi cu putintia, prin ajutoriulu lucráriloru de pâna acum, sa se alcatuéscu unu conspectu generalu asupr'a fapteloru geografice relative la tíer'a nóstra, asiá incátu sa putemu fi bine reprezentati la congresulu din Parisu, care s'a convocatu in acestu anu prin iniciativ'a societáti geografice franceze, din care suntemu mandri a face parte.

„Fia, cá jun'a nóstra societate geografica sa se asocieze intr'unu modu demnu celoru alte societáti instituite in mai tóte tierile, si din parte-mi nu me indoiescu, ca — spriginita prin barbatii nostri de sciintia — ea 'si va

indepliní misiunea ei si, prin hárti si opuri geografice ingrigite, va scóte tíer'a din regiunea necunoscutului.

D. vice-presiedinte A. A. Cantacuzino in numele membriloru societáti, respunde M. Sele cu urmatoriu luventu:

„*Prea Inaltáte Dómne!* Cándu intr'o societate se simte trebuint'a de o institutiune utila, atunci din tóte pártile se manifesta dorint'a de a o satisface; institutiunea nasce pre nesimtite si se desvóltá prin concursulu barbatiloru interesati la prosperarea intelectuala si materiala a tieriei. Cándu inse pre lánge acestu concursu, insusi capulu statului in acea institutiune sub a sea puternica ocrotire si primesce a conduce destinele sele, atunci viitoriulu acestei institutiuni este asigurat. In aceste conditiuni favorabile se afla societatea nóstra geografica, a cárei'a constituire inaugurámu astadi.

„Importanti'a sub punctele de vedere economicu si sciintificu a unoru asemenea societáti s'au recunoscutu in tóte tierile, astu-feliu inca din an. 1821 s'a infiintiatu la Parisu cea dintáiu societate geografica de cátra Maltebrun si Barbié du Bogage.

„La 1828 s'a infiintiatu la Berlinu societatea geografica sub denumirea de: „Gesellschaft für Erdkunde.“

„La 1830 cea dela Londr'a sub numele de „Royal Geographical Society“

„La 1836 societatea dela Francfort pre Main.

„La 1845 societatea pentru geografie si sciintiele aterate de dens'a la Darmstadt.

„La 1845 societatea imperiala dela St. Petersburg.

„La 1845 societatea imperiala regala la Vien'a.

„La 1861 societatea dela Lipsca.

„La 1865 societatea dela Dresda si la 1866 in Itali'a, a cáror'a societáti au luat unu aventu insemnatu in anii din urma.

„Asemenea ai estratierile europene mai alesu Americ'a au infiintiatu societáti geografice mai cu osebite dela 1840 incóce, precum societatea din Boston, Newyork etc. urmandu impulsivenei date pre continentu.

„Cea mai insemnata societate in feliulu acést'a este inse fára idoiéla cea dela Londr'a care a formatu si dóue sucursale, un'a la Bombay in an. 1832, cea de a dóu'a la Melbourne in anulu 1860.

„Pentru tíer'a nóstra utilitatea unei societáti geografice este cu atátu mai mare cu cátu ea va contribuí prin lucrárilu sele la esact'a cunoscintia a pamentului nostru stramosiescu de cátra noi insine cátu si de celelalte popóre.

„Incercári isolate s'au facutu in trecutu pre acestu imensu terenu, inse in tocmai pentru ca au fostu individuale, la noi resultatele au fostu modeste si n'au pututu resbí in tóte directiunile societáti.

„Acestu inconvenientu a disparutu in parte in lucrárilu geodesice incepte dincolo de Milcovu de corpulu statului majoru care lucréza in comuna intielegere cu ómenii de sciintia din statele vecine.

„Societatea nóstra este fericita a numerá in sinulu ei mai multi oficiari, specialisti cari voru contribuí negresitu la prosperitatea si desvoltarea ei in vitoriu.

„Pentru acum'a regretámu ca tardí'a constituire a societáti nóstre nu ne permite a participá cu succesu la congresulu geograficu din Parisu.

„Spre a ne pregatí inse pentru viitoriu vomu cautá a indreptá activitatea si silintiele nóstre mai alesu cátra studiulu geologicu alu tieriei, cátra imbunatatirea mijlóceloru de invetiamentu a sciintieloru geografice, cátra infiintierea de colectiuni si publicári de opere in raportu cu tóte ramurile sciintieloru geografice.

Acést'a sarcina a societáti de-

vine multu mai usióra prin puterniculu spriginu ce Mari'a Vóstra a binevoitu a-i acordá.

„Vinu dara in numele societáti geografice románe, a esprimá Mariei Vóstre profund'a nóstra recunoscintia pentru viulu interesu ce Mari'a Vóstra a-ti acordatu acestei societáti, luándu-o sub inalt'a si luminat'a Mariei Vóstre protectiune si pentru onórea ce i-ati facutu, binevoindu a primí presiedinti'a ei.“

Dupa acést'a se procede la confirmarea definitiva a biuroului societáti, si la alegerea consiliului de administratie, conformu art. 11 din statutele societáti.

Varietáti.

Program'a

esameneloru tienende cu tinerimca studiósá dela gimnasiulu publicu rom. gr. or. si cu clasele normale din Bradu la finea anului scol. 1874/5.

* *Vineri in 18 Iuliu st. v. Inainte de prándiu clas'a a IV gim.* Dela 8—8½ óre Religí'a, dela 8½—9 óre Latin'a, dela 9—9½ óre Istori'a, dela 9½—10 óre Matematic'a. *Clas'a a III gim.* Dela 10—10½ óre Latin'a, dela 10½—11 óre German'a, dela 11—11½ óre Magiar'a, dela 11½—12 óre Roman'a.

+ *Dupa prándiu clas'a a II gim.* Dela 2—2½ óre Istori'a, dela 2½—3 óre Latin'a, 3—3½ Magiar'a, dela 3½—4 óre Matematic'a. *Clas'a I gim.* Dela 4—4½ óre Latin'a, dela 4½—5 óre Istori'a naturala, dela 5—5½ óre Matematic'a, dela 5½—6 óre Geografi'a.

Sambata in 19 Iuliu st. v. Inainte de prándiu clas'a a IV norm. Dela 8—12 óre din tóte obiectele. *Clas'a a III norm.* Dela 2—6 óre din tóte obiectele.

Dumineca in 20 Iuliu 1875 st. v. inainte de prándiu se va face solenitatea incheierei de „docsologi'a“ si impartirea premiilor.

Bradu in Iuliu 1875.

Directiunea gimnasiala.

N. I. Miheltianu

Prot. si Direct.

* * * (Promovatiune). Dlu Clementu Munteanu, din Topárci'a, scaunulu Mercurei unulu dintre cei mai escelenti studinti de medicina dela Universitatea din Gratiu, — dupa cum ni se serie din isvoru siguru, in 23 Iuliu a. c. fu promovata la gradulu de „doctor medicinae universae“ —

Din partea nóstra a amiciloru sei compatrioti, pâna lu vomu puté saluá in mijloculu nostru sincerele felicitári dorindu-i succesele cele mai bune.

* * * *Catedra de limb'a romána in Parisu.* Infiintandu se de curendu la scól'a limbiloru orientale in Parisu o catedra de limb'a romana, a fostu numitu cá profesorulu pentru acea catedra ilustrulu barbatu de litere si generosulu filoromanu d. Emilu Picot.

Felicitandu-ne pentru acést'a dupla acuisitiune, nu lipsimu a aduce omagieile nóstre celoru ce li o detorimu.

Escriere de concursu

pentru locuri in internatele institutelu de educatiune si cultura militaria cu inceputulu anului scolasticu 1875/6. (Terminulu pâna la 31 Iuliu nou.)

(Urmare.)

Conditiiunile generali pentru primirea in institutelu de educatiune si cultura militaria suntu :

- 1) Aptitudinea corporale atátu pentru educatiunea militaria cátu si pentru servitiile viitorie de resbelu;
 - 2) Indigenatulu intr'umu locu din monarchi'a austro-ungara;
 - 3) O portare morale multiamitória, etatea normale si cunoscintiele pregatitorie necesarie;
 - 4) Depunerea unui esamenu de primire cu succesu corespundietoriu;
- ad 1) Aptitudinea corporale e de a se dovedí printr'unu testimoniu datu de unu medicu militariu graduatu;

ad 2) Indigenatulu e de ase constatá printr'unu atestatu de indigenatu séu prin alta adevierintia legale de cátra comun'a respectiva.

La casu, cándu indigenatulu nu s'aru puté dovedí, primirea totusi va urmá, dara tatalu (curatorulu) va fi datoriu celu multu in tempu de unu anu a dá doved'á ce lipsesce.

ad 3) Purtarea morale si cunoscintiele pregatitorie se dovedescu prin atestatele de studii, etatea prin atestatul de botezu séu de nascere.

Toti aspirantii trebuie sa scie limb'a de instructiune germana, celu putienu intr'atátu cátu sa póta urmári prelegerile.

Etatea normale si cunoscintiele pregatitorie pentru singuratecele institutelu de educatiune si cultura a militariloru suntu urmatórele :

Pentru o scóla reale infer. militaria se recere pentru a puté intrá in cursulu I doplin'a cualificatiune a unei scóle de medilocu, prin urmare clas'a a IV séu V, a unei scoli peporali absolventa bine, mai departe sa nu fia trecutupreste anulu 12 alu etáti.

In cursulu 2, 3 séu 4 potu intrá aspirantii in etate de celu multu 13, 14 respective 15 ani si dupa ce au absolvitu clas'a 1, 2 resp. a 3-a a unei scóle reale, la o scóla civile ce este egale cu aceste institutelu, la unu gimnasiu realu séu inferioru.

In scóla reale superióra militaria potu sa intre aspirantii, cari n'au trecutulu inca preste alu 16 anu alu vietiei si au frecventatu 4 clase dela o scóla reale inferióra, dela unu gimnasiu realu séu inferioru cu succesu bunu. De asemenea potu sa intre in cursurile mai inalte cu 17 séu 18 ani, mai departe dupa ce au absolvatu bine clas'a 5 respective a 6 reale séu gimnasiale.

In academi'a militaria din Wiener Neustadt potu sa intre in anulu acést'a aspirantii cari au absolvatu bine a 6 clasa gimnasiale si n'au trecutulu de alu 19 anu alu vietiei.

In deosebi se recere pentru acést'a academi'a militaria in matematica cunoscintia ecuatiuniloru de gradulu 2 si a progressiuniloru, mai departe pre lánge planimetria si stereometria si cunoscintia trigonometriei plane, mai departe in limb'a franceza celu putienu a cetí fluentu si corectu si traduce din franceza in germana, precum si sa scie face teme simple din germána in franceza.

Pentru academi'a militaria tehnica care constá dintr'unu despartimentu de artileria si de geniu, cuprinsulu obiecteloru de invetiamentu, care corespundu in genere scopuriloru scólei reale superióre, cu privire la esamenu de receptiune se fipséza in modulu urmatoriu :

a) Limb'a germána. Desteritatea aceea in comunicarea ideiloru pentru a poté urmári cu pricepere prelegerile germáne, mai departe aspirantulu trebuie sa desvolteze in lucrarea scripturistica a temeloru descrietorie séu narátorie óre-care desteritate.

b) Limb'a franceza. Celu putienu a cetí fluentu si corectu si a traduce din franceza in germana, si teme simple din germana in franceza.

c) Matematic'a, aritmetic'a si algebr'a inclusive si deslegarea ecuatiuniloru de gradulu alu doilea cu un'a séu dóue necunoscute, a siruriloru aritmetice (de rangulu mai inaltu) si geometrice, mai departe teori'a combinatiunei, planimetri'a, stereometria, trigonometri'a plana si sferica.

d) Geometri'a descriptiva. Despre lini'a óbla si despre planu pâna inclusive la taieturele plane cu prisme si piramide, mai departe petrunderea acestoru corpuru, producerea si descrierea planuriloru strembe, taieturele plane, planurile de atingere. Aici se receru cunoscintie bune.

e) Fisic'a. Calitátile generali si speciali ale corpuriloru, mechanic'a, teori'a undulatiunei, acustic'a, optic'a

